

СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ З БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ ЯК ПРЕДМЕТ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

У статті досліджено поняття правового регулювання та його предмет, доведено, що бюджетний контроль – це форма бюджетної діяльності і правовідносини з бюджетного контролю є видом фінансових правовідносин, розглянуто особливості бюджетно-контрольних правовідносин.

Ключові слова: бюджетний контроль, фінансовий контроль, бюджетний механізм, бюджетні кошти, державний бюджет, місцевий бюджет, органи державної влади, органи місцевого самоврядування.

У суспільстві існує безліч різних відносин: економічні, політичні, управлінські, культурні, сімейні тощо. Оскільки ці відносини виникають між індивідами та їх об'єднаннями, їх прийнято називати суспільними або соціальними. Як зазначав П.М. Рабінович, суспільні відносини є відносинами, що встановлюються самими людьми, тому вони не можуть ні існувати, ні змінюватися незалежно від людської діяльності [4, с. 35].

Право традиційно визнається особливим офіційним державним регулятором суспільних відносин. У цьому вбачається його головне значення. Саме за допомогою права держава переводить певні відносини під свою юрисдикцію й захист, надає їм упорядкованості і стабільності, стійкості та бажаної спрямованості. У результаті правового регулювання відносини стають підконтрольними й керованими.

Забороняючи одні дії, дозволяючи інші, заохочуючи треті, встановлюючи відповідальність за порушення правових приписів, держава за допомогою права встановлює бажані моделі поведінки суб'єктів суспільних відносин у тих або інших випадках. У сучасному суспільстві право – найбільш ефективний, владно-примусовий і водночас цивілізований регулятор [5, с. 472].

Далеко не всі суспільні відносини потребують регулювання їх змісту за допомогою правових норм. Допомога права потрібна лише в тому випадку, якщо суспільні відносини характеризуються підвищеною соціальною значущістю або викликають чи можуть викликати конфлікт між їх учасниками. У юридичній літературі існує думка щодо відсутності необхідності правового регулювання більшості суспільних відносин.

Мета статті – проаналізувати суспільні відносини з бюджетного контролю як предмет правового регулювання.

Проблеми правового регулювання бюджетного контролю досліджували такі провідні вчені-юристи, як: Л.К. Воронова, О.П. Гет-

манець, М.П. Кучерявенко, Т.А. Латковська, А.О. Монаєнко, А.А. Нечай, О.П. Орлюк, Н.Ю. Пришва, Л.А. Савченко, О.В. Солдатенко, В.Д. Чернадчук та інші.

Усі суспільні відносини можна поділити на регульовані і нерегульовані правом. Процес впливу держави на суспільні відносини за допомогою юридичних норм (норм права) дістав у правовій науці назву "правове регулювання". Предмет правового регулювання становить певна форма суспільних відносин, яка закріплюється відповідною групою норм. Предмет правового регулювання є головним чинником, що зумовлює відмінність однієї галузі права від іншої [6, с. 356].

П.М. Рабінович стверджує, що правове регулювання – це здійснюваний державою за допомогою всіх юридичних засобів владний вплив на суспільні відносини з метою їх упорядкування, закріплення, охорони та розвитку [4, с. 153].

Урегульовані правом суспільні відносини набувають статусу правовідносин, який, не позбавляючи суспільні відносини їх фактичного змісту, видозмінює їх, наповнюючи юридичним змістом. На відміну від будь-яких інших суспільних відносин, правовідносини характеризуються наявністю у їх учасників кореспондуючих прав і обов'язків, які встановлені державою і перебувають під її захистом, тобто їх реалізація гарантується державною владою, що має виключне право на застосування державного примусу.

Таким чином, у правовідносинах завжди спостерігається присутність держави як регулятора й гаранта дотримання норм права, що регламентують ці відносини.

Фінансові відносини як один з видів грошових відносин у різні періоди розвитку суспільства відігравали неоднакову роль в економічному житті, що неминуче відбивалося на мірі їх регулювання з боку держави. В умовах фрагментарності товарно-грошових відносин фінанси також мали фрагментарний характер, чим була зумовлена відсутність правового регулювання цього виду відносин. Коли товарно-грошові від-

носини стали основою розвитку економіки, фінансові відносини набули всеосяжного характеру, що зумовило розвиток правового регулювання цієї сфери суспільних відносин. У соціалістичному суспільстві фінансові відносини були обмежені переважанням відносин виробничо-планового розподілу, у зв'язку з чим фінансово-правове регулювання було істотно звужене. Для України в сучасних умовах бурхливого розвитку ринкових відносин фінанси відіграють одну з провідних ролей у житті суспільства. Цим пояснюється досить динамічний розвиток вітчизняного фінансового законодавства в останні двадцять років.

Об'єктивно сучасна держава не може не регулювати фінансові відносини, оскільки вони виникають з приводу формування, розподілу (перерозподілу) та використання централізованих і децентралізованих публічних фондів грошових коштів і контролю за названими процесами. Цей пласт відносин пов'язаний із діяльністю держави, тобто є формою публічної діяльності, що пояснює високу міру соціальної значущості фінансових відносин для суспільства в цілому, зумовлюючи необхідність їх правового регулювання.

Відносини у сфері фінансової діяльності держави є предметом регулювання фінансового права. Будучи врегульовані нормами фінансового права, відносини у сфері фінансової діяльності держави набувають характеру фінансових правовідносин [9, с. 35].

Варто зазначити, що бюджетний контроль є формою бюджетної діяльності, а отже, і фінансової діяльності держави в цілому. Відносини з бюджетного контролю, таким чином, є видом фінансових правовідносин.

Як і всі види фінансових правовідносин, бюджетно-контрольні правовідносини мають усі загальні ознаки цієї групи правових відносин [7, с. 33]. По-перше, відносини з бюджетного контролю виникають і розвиваються в межах фінансової діяльності держави. Бюджетний контроль, як контроль за дотриманням бюджетного законодавства, здійснюється в межах бюджетної діяльності держави, яка безпосередньо пов'язана з функціонуванням усієї бюджетної системи держави. Відносини, що виникають у межах бюджетної системи, належать до фінансових відносин, є центральними в межах фінансової системи й регулюються фінансовим правом.

По-друге, бюджетно-контрольні правовідносини є формою реалізації публічних інтересів, у зв'язку з чим характеризуються як публічно-правові відносини. Оскільки бюджетні відносини пов'язані з централізованими державними (муниципальними) фондами грошових коштів, основною метою формування, розподілу (перерозподілу) та використання яких є матеріальне забезпечення публічних інтересів, бюджетна діяльність є публічною діяльністю. Звідси, бюджетний контроль як форма бюджетної діяльності також характеризується публічністю.

По-третє, бюджетно-контрольні правовідносини є владними відносинами, в яких однією із сторін завжди виступає держава в особі її компетентних органів влади. Відносини у сфері державного контролю завжди пов'язані з реалізацією державою владних повноважень за допомогою дій уповноважених державних органів. При цьому одним з варіантів розвитку контрольних правовідносин є можливість застосування заходів державного примусу за порушення норм законодавства.

По-четверте, фінансово-правові відносини завжди за своєю суттю є економічними відносинами. На перший погляд, відносини з бюджетного контролю не мають цієї ознаки. Проте у вітчизняній літературі з фінансового права справедливо зауважено, що фінансова діяльність держави не обмежується тільки фінансовими відносинами, а включає й нефінансові (з економічної точки зору) відносини. Останні також визначені станом економіки і спрямовані на те, щоб відрегулювати в потрібному режимі власне фінансові відносини. До таких традиційно належать відносини з контролю за використанням фінансових ресурсів.

По-п'яте, фінансові правовідносини завжди є майновими. І тут знову-таки підкреслюється неоднорідність фінансових правовідносин, серед яких виділяються так звані організаційні або процесуальні (процедурні) правовідносини, не опосередковуючи процес переходу грошових коштів від одних суб'єктів до інших. До останніх Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н.Ю. Пришва включають ті, що спрямовані на організацію, планування; які виникають у процесі встановлення форм мобілізації грошових коштів, порядку їх розподілу, контролю за їх використанням. Той факт, що організаційні правовідносини безпосередньо не обслуговують рух грошових коштів, не заперечує характеристики їх як майнових, оскільки організаційні відносини кінцевою метою мають рух грошових коштів [8, с. 122].

Окрім названих ознак, бюджетно-контрольні правовідносини характеризуються так званою вторинністю. Ця особливість виявляється в тому, що відносини з бюджетного контролю розвиваються в рамках складних фінансових правовідносин.

Теорія фінансового права виділяє залежно від структури та юридичного змісту прості і складні фінансові правовідносини. Прості фінансові правовідносини складаються з одного права й одного обов'язку. У складних фінансових правовідносинах існує декілька взаємозв'язаних суб'єктивних прав та обов'язків. Прості правовідносини зустрічаються в практиці досить рідко, в основному вони існують як деяка теоретична абстракція, що виділяється шляхом наукового аналізу [3, с. 29].

У реальному житті переважають складні правовідносини, в структурі яких виділяються основні й похідні правовідносини. Класичними складними фінансовими правовідносинами є міжбюджетні правовідно-

сини з виділення фінансових ресурсів іншому рівню бюджетної системи. Окрім основних правовідносин, де одна сторона зобов'язана виділити грошові кошти іншій стороні, яка, у свою чергу, має право вимагати такого виділення, виникають похідні контрольні відносини. У межах похідних правовідносин сторона, що виділила кошти, має право здійснювати контроль за цільовим витрачанням виділених коштів, а сторона, яка отримала фінансові ресурси, зобов'язана не перешкоджати уповноваженій стороні в реалізації її права контролю.

Аналогічна система правових зв'язків виникає при виконанні бюджету за видатками. Одержувач бюджетних коштів після отримання лімітів бюджетних асигнувань має право витратити бюджетні кошти. Правовідносини з витрачання бюджетних коштів на основі платіжних документів, отриманих органами Державної казначейської служби України від одержувачів бюджетних коштів, є основними. Водночас, перш ніж зробити платіж, державна казначейська служба України перевіряє відповідність платіжних документів Бюджетному кодексу України, кошторису доходів і видатків бюджетної установи й доведеним лімітним довідкам, тобто здійснює попередній фінансовий контроль. Таким чином, контрольні правовідносини ніби нашаровуються на відносини з витрачання бюджетних коштів. Самі по собі ці правовідносини не можуть виникнути, обов'язковою передумовою їх виникнення є інші фінансово-правові відносини.

Показовий приклад з бюджетно-процесуальними правовідносинами. Відносини з контролю за бюджетним процесом виникають як вторинні (похідні) в межах здійснення бюджетного процесу. Основними будуть правовідносини зі складання проекту Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік, або з його розгляду і затвердження у Верховній Раді України. Відносини ж з контролю за дотриманням законності на всіх стадіях бюджетного процесу мають статус вторинних, оскільки зав'язані на основні й неможливі без наявності основних.

Варто підкреслити, що всі контрольні фінансові правовідносини є похідними, вторинними. Болгарський учений С.І. Кучев, досліджуючи систему фінансового контролю, підкреслював, що правовідносини з фінансового контролю є вторинними, похідними від первинних фінансових правовідносин, тобто відносин з формування, розподілу (перерозподілу) й використання суспільного продукту та національного доходу [2, с. 15].

Бюджетно-контрольні правовідносини завжди мають регулятивний характер. Теорія права захищує до регулятивних ті правовідносини, які пов'язані зі встановленням позитивних прав і обов'язків та їх реалізацією [4, с. 39]. Для контрольних правовідносин, у тому числі й у бюджетній сфері, справедлива тільки друга частина наведеної де-

фініції. Іншими словами, ці правовідносини пов'язані з реалізацією встановлених позитивних прав і обов'язків. Наприклад, такі правовідносини матимуть місце між Рахунковою палатою України та конкретним одержувачем бюджетних коштів з приводу реалізації права Рахункової палати на перевірку цільового витрачання бюджетних коштів.

Результатом бюджетно-контрольних правовідносин може стати виникнення охоронних фінансових правовідносин із залучення винних у порушенні бюджетного законодавства осіб до відповідальності. Проте це не обов'язково, такий розвиток регулятивних бюджетно-контрольних правовідносин можливий тільки в разі виявлення під час контрольної діяльності фактів правопорушень. Якщо ж проведення контрольних заходів показало відповідність діяльності підконтрольного об'єкта вимогам законодавства, то охоронні правовідносини не виникають.

При цьому бюджетно-контрольні правовідносини можуть бути тільки відносними, двосторонньо індивідуалізованими. Уповноваженою особою є компетентний орган бюджетного контролю, йому протистоїть як зобов'язаний абсолютно конкретна фізична або юридична особа – підконтрольний об'єкт. Наприклад, головний розпорядник бюджетних коштів виступає уповноваженою стороною у відносинах з бюджетного контролю, а зобов'язаною стороною буде конкретний одержувач бюджетних коштів.

Бюджетно-контрольні правовідносини не можуть бути абсолютними, де уповноваженій стороні протистоїть усякий і кожен. Це зумовлено сферою цього виду фінансового контролю – бюджетною діяльністю держави. Тому потенційно об'єктами контролю, тобто зобов'язаною стороною в бюджетно-контрольних правовідносинах, можуть бути тільки ті особи, які тим або іншим чином беруть участь у бюджетній діяльності як одержувачі бюджетних коштів, як розпорядники бюджетних коштів тощо. Особи, чия діяльність не пов'язана з бюджетними коштами, не підпадають під сферу бюджетного контролю, отже, у бюджетно-контрольних правовідносинах зобов'язаною стороною не можуть бути.

Бюджетно-контрольні правовідносини характеризуються також тим, що належать до регулятивних правовідносин пасивного типу. Розвиток таких правовідносин відбувається за рахунок активної поведінки уповноваженої сторони, яка завжди поєднана з правомочністю вимагати від зобов'язаних осіб утримуватися від дій, що перешкоджають здійсненню суб'єктивного права.

Уповноваженою стороною в бюджетно-контрольних правовідносинах є орган бюджетного контролю. Реалізуючи своє право на проведення контрольних заходів, суб'єкт контролю має право вимагати від підконтрольного об'єкта не заважати законним діям контрольного характеру [3, с. 65].

Особливістю цього виду регулятивних правовідносин пасивного типу є компетенційний характер прав уповноваженої сторони. Уповноважена сторона, будучи органом держави, не може вільно розпоряджатися своїми правами, тобто вирішувати – використати ці права або відмовитися від їх використання. Усі права органів державної влади є компетенційними, отже, вони мають бути реалізовані за певних обставин. Так, Рахункова палата України відповідно до ст. 6 Закону України “Про Рахункову палату” від 11.07.1996 р. № 315/96-ВР перевіряє за дорученням комітетів Верховної Ради України використання за призначенням органами виконавчої влади коштів загальнодержавних цільових фондів та коштів позабюджетних фондів і подає за наслідками перевірки Верховній Раді України висновки щодо можливостей скорочення видатків по кожному фонду окремо та доцільності спрямування вилучених коштів на фінансування інших видатків Державного бюджету України.

Відповідно до ст. 7 Закону України “Про Рахункову палату” Рахункова палата має такі повноваження: готувати і подавати висновки до Верховної Ради України та її комітетів щодо виконання Державного бюджету України, у тому числі доходів і видатків загальнодержавних цільових фондів, фінансування загальнодержавних програм за звітний рік.

Компетенційний характер прав уповноваженої сторони відрізняє бюджетно-контрольні правовідносини від інших фінансово-правових відносин пасивного типу, де уповноваженою стороною виступають не державно-владні органи, а фізичні та юридичні особи. Їх права необтяжені ознакою обов'язкової реалізації [1, с. 87]. Якщо проаналізувати зарубіжний досвід, то одним із таких прикладів регулятивних фінансових правовідносин пасивного типу є відносини між одержувачем бюджетних коштів та державою в разі неповного фінансування в Російській Федерації. Згідно з Бюджетним кодексом Російської Федерації, одержувач бюджетних коштів має право на отримання компенсації в розмірі недофінансування, проте ця компенсація здійснюється тільки на підставі судового акта (ст. 239 БК РФ) – у цьому виявляється принцип імунітету бюджетів. Таким чином, реалізація права на компенсацію в розмірі недоотриманих бюджетних коштів залежить від бажання одержувача бюджетних коштів і здійснюється на його розсуд. Іншими словами, в Російській Федерації одержувач бюджетних коштів самостійно вирішує – звертатися до суду за компенсацією чи ні, примусовий характер реалізації наданого права відсутній.

Характеризуючи далі бюджетно-контрольні правовідносини, необхідно зауважити їх процесуальний характер. Фінансові правовідносини традиційно класифікуються залежно від характеру норм, на основі яких вони виникають, на матеріальні і процесуа-

льні [9, с. 68]. Через матеріальні фінансові правовідносини реалізуються права й обов'язки суб'єктів з отримання, розподілу, перерозподілу та використання певних фінансових ресурсів. У процесуальних фінансових правовідносинах виражається юридична форма, в якій відбувається отримання державою у своє розпорядження фінансових ресурсів, їх розподіл і використання.

У матеріальних правовідносинах виявляються конкретні права й обов'язки суб'єктів, а в процесуальних – порядок реалізації цих прав і обов'язків. До матеріальних, відповідно, належать правовідносини, які містять: обов'язок платника податків сплачувати податок і право податкового органу вимагати його сплати тощо. До процесуальних фінансових правовідносин можна зарахувати правовідносини з бюджетного процесу, правовідносини в ході податкового контролю тощо [1, с. 93].

Ми, проте, вимушені не погодитися із запропонованою класифікацією. Як відомо, будь-які правовідносини є формою реалізації норми права, результатом дії правової норми. Іншими словами, дія норми права означає, що її застосування завжди опосередковане правовідносинами. Якщо на основі правової норми не виникає ніяких суспільних відносин, то норма не “працює”, вона тільки потенційно може регулювати якісь відносини, але реально цього не робить, тобто норма не застосовується. Норма “оживає” тільки в правовідносинах. Таким чином, правовідносини – це завжди процес застосування правових норм, реалізації тих положень, які ці норми закріплюють.

З іншого боку, правовідносини завжди мають вольовий характер. Навіть за наявності норми права вони не виникають автоматично і не припиняються самі по собі – потрібне волевиявлення їх учасників, яке виявляється в різних діях. Тобто будь-яка матеріальна правова норма, що встановлює права й обов'язки, діятиме, тільки коли сторона, наділена відповідними правами, почне робити якісь кроки, спрямовані на реалізацію свого права або на примус зобов'язаної сторони виконати відповідні обов'язки.

Таким чином, реалізація будь-якої матеріально-правової норми можлива тільки за допомогою процесуальної норми. Матеріальна норма без наявності відповідної процесуальної норми працювати не буде. Процесуальні норми слугують гарантією реалізації матеріально-правових норм.

Наприклад, право на судовий захист – це матеріальна норма, реалізується за допомогою дії норм процесуального характеру, що регулюють процес подання позовної заяви до суду, розгляд позовної заяви в суді, винесення у конкретній справі судового рішення і його виконання. Також і право на отримання бюджетного кредиту – матеріальна норма, реалізується за допомогою процесуальних норм, що визначають суб'єктів,

порядок і умови звернення за бюджетним кредитом, процедуру розгляду цього звернення та прийняття відповідного рішення. Право держави на встановлення податків і зборів – матеріальна норма, реалізується за допомогою законодавчого процесу. Право держави на власний бюджет, на самостійне витрачання бюджетних коштів – реалізується за допомогою бюджетного процесу.

Тобто матеріальна норма є передумовою виникнення правовідносин, але правовідносини, що виникають на її основі, завжди є процесуальними, тому що будь-які правовідносини – це реалізація прав і обов'язків, встановлених правовими нормами. Не може бути правовідносин між платником податків і державою (в особі податкових органів) з приводу обов'язку сплати податку. Можуть бути тільки правовідносини з приводу виконання або невиконання цього обов'язку: відносини між цими суб'єктами виникають або з приводу сплати податку, або з приводу несплати податку.

Звідси, будь-які фінансові правовідносини, незалежно від характеру норми, на основі якої вони виникають, завжди є правовідносинами процесуальними, оскільки це завжди відносини з приводу реалізації фінансових прав або виконання фінансових обов'язків. Отже, і бюджетно-контрольні правовідносини, як вид фінансово-правових відносин, також є процесуальними.

Право (обов'язок) органів бюджетного контролю на проведення заходів з перевірки дотримання законності у сфері бюджетної діяльності реалізується в різних процесуальних діях, урегульованих нормами фінансового права. Наприклад, контроль за виконанням бюджету матеріалізується в правовідносинах з приводу перевірки своєчасного і повного зарахування доходів до бюджетного фонду, законності та цільового характеру виділення бюджетних коштів, ефективного, доцільного і цільового використання бюджетних коштів, здійснення систематичного і повного фінансового обліку бюджетних коштів тощо. Предметом цих правовідносин є документи фінансової звітності, фінансові операції, реальний фінансовий стан підконтрольних об'єктів.

Окрім названих характеристик бюджетно-контрольних правовідносин, необхідно звернути увагу на їх суть, що виявляється в їх об'єкті. Проблема об'єкта правовідносин активно досліджувалася вітчизняною правовою наукою, результатом чого стало виділення двох основних концепцій. Перша розуміє під об'єктом правовідносин матеріальні й нематеріальні блага, на які спрямована (впливає) поведінка усіх його учасників, здійснювана в рамках їх прав і обов'язків. Згідно з другою позицією, коло об'єктів правовідносин окреслюється через інтерес уповноваженого. Не вдаючись до теоретичної дискусії про об'єкт правовідносин, зазначи-

мо, що сучасне фінансове право сприйняло другу концепцію і під об'єктом фінансових правовідносин розуміє те, на що спрямована поведінка його учасників, детермінована їх інтересами в рамках суб'єктивних прав, що належать їм, і обов'язків.

Залежно від об'єкта в рамках фінансових правовідносин виділяються майнові і немайнові. Об'єктом майнових правовідносин є грошова субстанція – податок, трансферт, асигнування тощо. Об'єктом немайнових правовідносин є: фінансово-планові акти і їх проекти та фінансова діяльність як процес. Згідно з цією класифікацією, відносини з бюджетного контролю належать до немайнових. Об'єктом правовідносин з бюджетного контролю є контрольна діяльність як процес.

Висновки. Правовідносини з бюджетного контролю є різновидом фінансово-правових відносин, які виникають у межах бюджетної діяльності держави і відрізняються організаційною суттю, процесуальним змістом, двосторонньо індивідуалізованим суб'єктивним складом, немайновим об'єктом, регулятивною функціональністю, похідною природою в складних фінансових правовідносинах і компетенційним характером прав уповноваженої сторони.

Норми, що регулюють відносини з бюджетного контролю, утворюють у своїй сукупності самостійний фінансово-правовий інститут у межах підгалузі бюджетного права.

Список використаної літератури

1. Карасева М.В. Финансовое правоотношение / М.В. Карасева. – М., 2001. – 215 с.
2. Кучев С.И. Систематика и финансовый контроль / С.И. Кучев. – София, 1974. – 398 с.
3. Монаєнко А.О. Правові основи державного фінансового контролю: навч. посіб. / А.О. Монаєнко. – Запоріжжя: КПУ, 2008. – 182 с.
4. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. / П.М. Рабінович. – Вид. 5-те, зі змін. – К.: Атіка, 2001. – 176 с.
5. Теория государства и права: курс лекций / под ред. Н.И. Матузова, А.В. Малько. – М., 1997. – 520 с.
6. Теория государства и права: учебник / под ред. А.С. Пиголкина. – М., 2005. – 489 с.
7. Финансовое право: учебник / под ред. Е.Ю. Грачевой, Г.П. Толстопятенко. – М., 2003. – 380 с.
8. Фінансове право України: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н.Ю. Пришва та ін. – К.: Правова єдність, 2009. – 395 с.
9. Фінансове право України: підручник / Г.В. Бех, О.О. Дмитрик, І.Є. Криницький; за ред. М.П. Кучерявенка. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 320 с.

Стаття надійшла до редакції 17.09.2013.

Яцкин Р.О. Общественные отношения бюджетного контроля как предмет правового регулирования

В статье исследованы понятие правового регулирования и его предмет, доказано, что бюджетный контроль – это форма бюджетной деятельности и правоотношения бюджетного контроля являются видом финансовых правоотношений, рассмотрены особенности бюджетно-контрольных правоотношений.

Ключевые слова: бюджетный контроль, финансовый контроль, бюджетный механизм, бюджетные средства, государственный бюджет, местный бюджет, органы государственной власти, органы местного самоуправления.

Yatskin R. Public relations of the budgetary control as the article of legal regulation

The article is dedicated to the concept of the legal regulation and its object, the author proves that budgetary control is the form of budgetary activity and legal relationships of the budgetary control are the type of financial legal relationships, examines the features of budgetary-control legal relationships.

As well as all types of financial legal relationships, budgetary-control legal relationships have all general signs of this group of legal relations. Relations from budgetary control arise up and develop within the framework of financial activity of the state. Budgetary control, as control after the observance of budgetary legislation, comes true within the framework of budgetary activity of the state, that is directly related to functioning of all budgetary system of the state. Relations that arise up within the framework of the budgetary system behave to the financial relations are central within the framework of the financial system and regulated by a financial law.

A Budgetary-control legal relationship is the form of realization of public interests, in this connection characterized as a public relation. As budgetary relations are related to the centralized state (municipal) funds of monetary resources, by the primary purpose of forming, distribution (to the redistribution) and the use of that is material providing of public interests, budgetary activity is public activity. From here, budgetary control as a form of budgetary activity is also characterized by publicity.

A Budgetary-control legal relationship is an imperious relation in that one of parties the state always comes forward in the person of her competent government bodies. Relations in the field of state control are always related to realization of imperious plenary powers the state, by means of actions of the authorized public organs. Thus one of variants of development of control legal relationship there is possibility of application of measures of state compulsion for violation of norms of legislation.

Financially-legal relations always on the essence are economic relations. On the face of it relations from budgetary control do not have this line. However, in home literature from a financial law marked justly, that financial activity of the state is not limited to only the financial relations, but includes not financial (from the economic point of view) relations. Last also certain the state economies and sent to that, to regulate in the necessary mode actually financial relations. To such traditionally relations belong from control after the use of financial resources.

Financial legal relationships always are property. And here heterogeneity of financial legal relationships the so-called organizational or judicial (procedural) legal relationships exude between that is nevertheless underlined again. To the last include those, that is sent to organization, planning; what arise up in the process of establishment of forms of mobilization of monetary resources, order of their distribution, control after their use.

Legal relationships from budgetary control are the variety of financially-legal relations, that arise up within the framework of budgetary activity of the state and differ in organizational essence, judicial maintenance, bilaterally individualized subject composition, unproperty object, regulation functionality, derivative nature within the framework of difficult financial legal relationship.

Key words: budgetary control, financial control, budgetary mechanism, budget facilities, the state budget, local budget, public authorities, organs of local self-government.